

شعب احتضان

مطالعات اجتماعی نهم با استاد عالیہ طالبی

1. 2023

❖ طول و عرض جغرافیایی را تعریف کنید.

❖ ویژگی های سیارات درونی را بنویسید.

- زمین بخش کوچکی از منظومه شمسی است.
  - تعریف منظومه شمسی: از یک ستاره به نام خورشید و اجرام آسمانی زیاد که در مدار پیروان خورشید می‌چرخند تشکیل شده است.
  - سیارات منظومه شمسی به دو دسته تقسیم می‌شود:
- ۱- درونی شامل : ۴ سیاره نزدیک به خورشید که سطحی سنگی و جامد دارند که شامل: عطارد و زهره و زمین و مریخ است.
  - ۲- بیرونی که شامل ۴ سیاره دورتر از خورشید از گازهای مختلفی تشکیل شده‌اند و شامل مشتری: زحل اورانوس و نپتون می‌شود.

✓ مشخصات زمین:

۱- سومین ستاره سیاره نزدیک به خورشید

۲- دارای یک قمر به نام ماه

۳- پدید آمدن از گاز و غبار بین ستاره‌ای

۴- عمر چهار و نیم میلیارد ساله

✓ تفاوت زمین با سه سیاره درونی دیگر:

۱- بزرگتر از بقیه

۲- دو حیات دارد.

۳- قمر دارد مساحت آن ۵۱۰ میلیون کیلومتر مربع است.

✓ ویژگی‌های خورشید:

۱ - در منظومه شمسی قرار دارد.

۲ - منبع نور گرما و انرژی این منظومه است.

۳ - یکی از میلیون‌ها ستاره کهکشان راه شیری است.

- مکان دقیق قرار گرفتن هر پدیده بر روی زمین موقعیت مکانی پدیده نام دارد.
- تعریف مدار: دایره‌های فرضی که به موازات دایره استوا بر روی کره زمین رسم می‌شود و هرچه به سمت قطب شمال و جنوب می‌رویم کوچکتر می‌شوند. مدار مبدا و صفر درجه است و مدارهای دیگر ۰ تا ۹۰ درجه شمالی و جنوبی تقسیم می‌شود.
- نصف النهارها: نیم دایره‌های فرضی هستند که از قطب شمال تا قطب جنوب کشیده شدند و طول مساوی دارند.
- نصف النهاری که از رصدخانه گرینویچ در شهر لندن عبور می‌کند نصف النهار مبدا نام دارد.
- نصف النهار مبدا صفر درجه و نصف النهارهای دیگر از صفر تا ۱۸۰ درجه غربی و ۱۸۰ درجه شرقی می‌باشند زیرا محیط زمین ۳۶۰ درجه است.
- فاصله هر مکان با نصف النهارمبدا طول جغرافیایی و فاصله آن مکان با مدار استوا عرض جغرافیایی نام دارد.
- برای نوشتن طول و عرض جغرافیایی علائم شمالی N جنوبی S شرقی E و غربی W استفاده می‌کنیم.

2015

❖ حرکت وضعی را تعریف کنید.

❖ انقلاب زمستانی در چه زمانی اتفاق می افتد؟

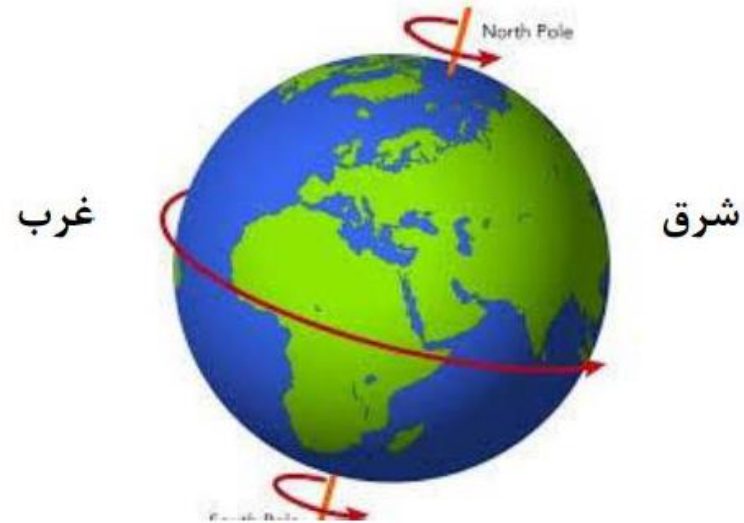
حرکات زمین

➤ حرکت وضعی (از غرب به شرق): زمین هر ۲۴ ساعت یکبار به دور محور خود می چرخد

، به این حرکت حرکت وضعی گویند.

نتایج حرکت وضعی (چرخشی): ۱- اختلاف ساعت

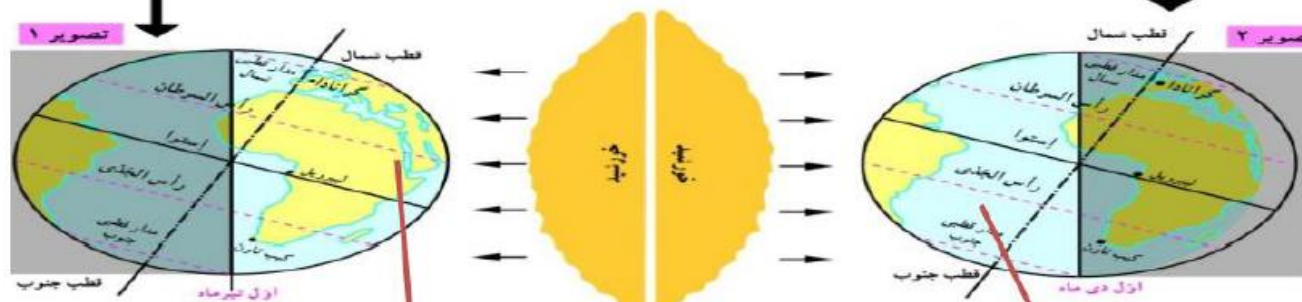
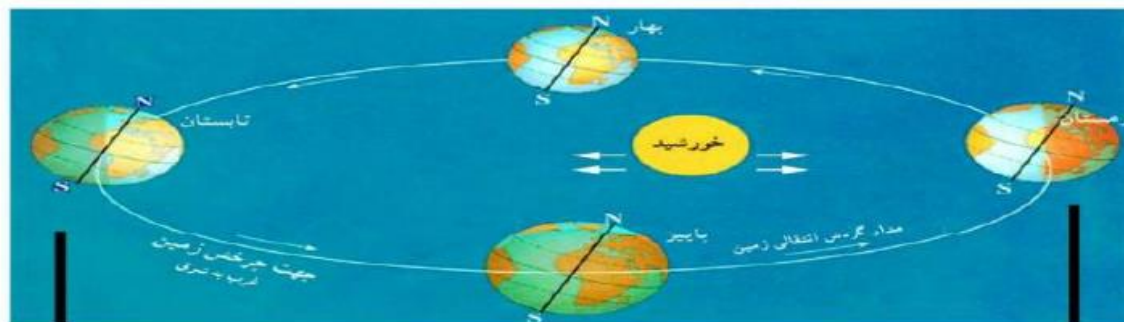
۲- به وجود آمدن شب و روز

زمین از غرب به شرق می چرخد. (در حرکت وضعی)

- در نتیجه حرکت انتقالی سال شمسی که ۳۶۵ روز و تقریباً ۶ ساعت است و در سال رسمی که ۳۶۵ روز و ۶ ساعت از سال شمسی کمتر است، برای جبران ۶ ساعت هر ۴ سال یک روز به سال افزوده می‌شود. که در سال کبیسه اسفند ۳۰ روز است ولی در سال رسمی اسفند ۲۹ روز است.
- مایل بودن محور زمین موجب می‌شود:
  - ۱- زاویه تابش آفتاب در طول سال تغییر کند.
  - ۲- موجب به وجود آمدن فصل‌ها و شب و روز نامساوی می‌شود.

در این تصویر زاویه روشن زمین در نیمکره شمالی بزرگتر است پس در نیمکره شمالی فصل تابستان اول تیرماه و در نیمکره جنوبی فصل زمستان اول دی ماه (خورشید به مدار راس السرطان عمود می‌تابد.)

در این تصویر زاویه روشن در نیمکره جنوبی بزرگتر است یا به عبارتی منطقه وسیع تری در نیمکره جنوبی نور خورشید را دریافت کرده است، پس در نیمکره جنوبی فصل تابستان اول تیرماه و در نیمکره شمالی فصل زمستان اول دی (خورشید به مدار راس الجدی عمود می‌تابد.)

بلندترین روز در نیمکره جنوبی (انقلاب تابستانی) و بلندترین شب در نیمکره شمالی (انقلاب زمستانی)
 بلندترین روز در نیمکره شمالی (انقلاب تابستانی) و بلندترین شب در نیمکره جنوبی (انقلاب زمستانی)

- مردم همه نقاط زمین طلوع خورشید را همزمان نمی‌بینند، مکان‌هایی که روی کره زمین شرقی‌تر باشند طلوع خورشید را دیرتر از نقاط غربی‌تر می‌بینند.
- ساعت واقعی مبنای زمان واقعی یعنی موقعیت خورشید در آسمان است که برای اوقات شرعی مانند: اذان نیمه شب شرعی و خواندن نماز و غیره استفاده می‌کنیم
- برای ساعت حرکت قطارها، شروع مدارس، شروع کار اداره‌ها از ساعت رسمی استفاده می‌کنیم.
- ساعت رسمی: کره زمین ۳۶۰ درجه است که ۲۴ ساعت طول می‌کشد تا کامل به دور خود بچرخد.
- ۳۶۰ تقسیم به ۲۴ می‌شود ۱۵ درجه
- هر یک ساعت برابر است با یک قاچ ۱۵ درجه
- هرچه از نصف النهار مبدا به طرف شرق برویم یک ساعت جلوتر از ساعت گرینویچ است.
- اگر به طرف غرب برویم یک ساعت عقب‌تر از ساعت گرینویچ است.

مثال: در صورتی که در گرینویچ یا نصف النهار مبدا ساعت ۸ صبح باشد در ۱۵ درجه شرقی ساعت ۹ صبح و در ۳۰ درجه غربی ساعت ۶ صبح است.

3 جين

❖ چهار محیط تشکیل دهنده زمین را نام ببرید.

❖ فلات را تعریف کنید.

❖ ویژگی‌های ناهمواری‌های پیر را توضیح دهید.

✓ چهار محیط تشکیل دهنده زمین شامل:

- ۱- سنگ کره یا لیتوسفر بخش خارجی و جامد زمین که از سنگ و خاک است.
- ۲- آبکره یا هیدروسفر شامل: اقیانوس‌ها، دریاها و آب‌های سطحی
- ۳- هواکره یا اتمسفر که شامل: گازهایی که دور تا دور کره زمین را فرا گرفته
- ۴- زیست کره یا بیوسفر که سه محیط بالا که زندگی را برای موجودات فراهم کرده

- وسعت خشکی‌ها نسبت به آب‌ها کم است. ۷۱ درصد زمین را آب فرا گرفته و بیشتر در سطح نیمکره جنوبی می‌باشد.
- سرزمین‌های نسبتاً هموار اما مرتفع که از اطراف به سرزمین کم ارتفاع و پست منتهی می‌شود فلات نام دارد و بلندترین فلات جهان فلات تبت است.
- انواع ناهمواری :

۱- ناهمواری‌های جوان شامل :کوه‌هایی با قله‌های نوک تیز - دامنه با شیب تند- دره‌های تنگ- به صورت V شکل

۲- ناهمواری‌های پیر و کم ارتفاع - شیب دامنه ملایم- به صورت U شکل

- عواملی که موجب پیدایش و تغییر شکل ناهمواری‌ها می‌شود:
- ۱- عوامل طبیعی که به دو دسته درونی و بیرونی تقسیم می‌شود.
  - ۲- عوامل انسانی مانند: جاده‌سازی، خشک شدن دریاچه، زدن سد و غیره

11111111

❖ دلایل اهمیت اقیانوس‌ها را نام ببرید .

❖ عوامل موثر بر آب و هوای جهان را نام ببرید و یکی را به دلخواه توضیح دهید.

اقیانوس های جهان: آرام، اطلس، منجمد شمالی، منجمد جنوبی، هند.

پهناترین و عمیق ترین اقیانوس جهان اقیانوس آرام است.

کف اقیانوس ها و دریاها همانند سطح خشکی ها ناهمواری های فراوان دارد و به دلیل فشار زیاد

آب، تاریکی و دمای کم در اعماق، مطالعه درباره اقیانوس ها و بستر آن ها دشواری است.

- ✓ ناهنواری‌های کف اقیانوس شامل: ۱ - فلات قاره ۲ - شیب قاره ۳ - دشت اقیانوس ۴ - گودال اقیانوسی
- ✓ فلات قاره بخاطر وجود منابع سرشار از نفت و گاز و جزایر ماهگیری بسیار مهم است.
- ✓ محل تماس اقیانوس با خشکی تا عمق کمتر از ۲۰۰ متر را فلات قاره می‌گویند.

• انواع حرکت آب دریا شامل:

- ۱- موج
- ۲- جریان های دریایی
- ۳- سه جزر و مد

✓ جریان های دریایی گرم و سرد بر آب و هوای مناطقی که از مجاورت آنها عبور می‌کنند تاثیر می‌گذارد.

- ✓ محل تلاقی آب‌های گرم و سرد از مهم‌ترین مناطق صید ماهی جهان است.
- ✓ دلایل اهمیت اقیانوس‌ها:

- ۱- منابع مهم تامین غذا برای انسان
- ۲- حمل و نقل بسیار کم هزینه
- ۳- منبع آب شیرین

عوامل تخریب اقیانوس‌ها:

- ۱- ریختن زباله‌های سمی
- ۲- پلاستیک و مواد تجزیه نشدنی
- ۳- صید بی‌رویه
- ۴- دفع زباله‌های اتمی

- ✓ جو یا هواکره: لایه‌ای از گاز است که از سطح زمین تا ارتفاع حدود ۳۰۰۰ کیلومتری اطراف سیاره زمین را در بر گرفته و مخلوطی از گازهای نیتروژن اکسیژن و سایر گازها مانند دی‌اکسید کربان و بخار آب است.
- ✓ وردسپهر پایین‌ترین لایه نزدیک سطح زمین که تشکیل ابر و تغییرات آب و هوایی در این لایه صورت می‌گیرد.
- ✓ عوامل موثر بر آب و هوای جهان:

- ۱- زاویه تابش خورشید و عرض جغرافیایی: سه منطقه آب و هوایی گرم معتدل و سرد را به وجود آورده است و هرچه از مدار استوا به سمت عرضهای جغرافی بالاتر حرکت کنیم دمای هوا کاهش و در نواحی مجاور قطب کمترین میانگین دما را داریم
  - ۲- دوری و نزدیکی به اقیانوس و دریاها: خشکی ها زودتر از آبها گرم می شوند و سریع گرمای خورشیداز دست می دهند بنابراین اقیانوس ها و دریاها باعث اعتدال دمای نواحی مجاور خود
  - ۳- ارتفاع از سطح زمین: در لایه وردسپهر هرچه از سطح زمین بالاتر می رویم دمای هوا کم بنابراین ارتفاع کوهها می تواند از نفوذ توده های مرطوب به آن سوی خود جلوگیری کند یا جهت وزش باز را تغییر دهد.
- فشار و جریان باد هوا مانند همه گازها سنگینی دارد، فشار هوا را با دستگاه های فشارسنج اندازه گیری می کند.

- فشار در یک مکان زیاد یا کم می‌شود جابجایی هوا از جایی که فشار بیشتری دارد به جایی که فشار کمتری دارد باد ایجاد می‌کند.
- عوامل افزایش دمای کره زمین: ۱ - زیاد شدن خودروها ۲ - افزایش فعالیت صنعتی
- پیامدهای گرم شدن کره زمین: ۱ - ذوب شدن یخ‌های قطبی ۲ - زیر آب رفتن سواحل و جزایر
- ۴ - بالا آمدن آب دریاها ۴ - طولانی شدن دوره خشکسالی

התעשייה

❖ زیست‌بوم را تعریف کنید.

❖ انواع زیست‌بوم در جهان را نام ببرید.

- ✓ زیست بوم: یک ناحیه وسیع جغرافیایی که در آن انواع خاصی از گیاهان و جانوران زندگی می‌کنند و هر زیست بوم از چند اکوسیستم یا بوم سازگان تشکیل شده است.
- ✓ عوامل مهم در پیدایش زیست بوم: ۱- آب و هوا ۲- شکل ناهمواری ۳- میزان ارتفاع ۴- جنس خاک
- ✓ آب و هوا شامل: دو عنصر دما و بارش بر نوع میزان پوشش گیاهی اثر می‌گذارند.
- ✓ علاوه بر میزان دما و بارش، طول مدت فصل خشک و تبخیر نیز در پوشش گیاهی مناطق مؤثر است.

• انواع زیست بوم ها در جهان:

- ۱- تندرا: ناحیه نزدیک قطب شمال و حاشیه اقیانوس منجمد شمالی زمستان طولانی سرمای شدید و تابستان کوتاه همیشه پوشیده از برف و یخ ، پوشش گیاهی خزه و گلسنگ بزرگترین جانورخرس قطبی
- ۲- تایگا: در جنوب تندرا در قاره آسیا و آمریکای شمالی و اروپا شش ماه از سال کمتر از صفر درجه، جنگل های مخروطی و سوزنی برگ مانند: کانادا
- ۳- ساوان : منطقه علفزارها با درختان تک و منفرد در جنگل های استوایی مانند : قاره آفریقا تمام سال هوا گرم و دارای دو فصل خشک و مرطوب ،تنوع جانوری بسیار زیاد، درختان بائوباب و حیواناتی مانند :گورخر ،فیل، زرافه و کرگدن
- ۴- جنگل های بارانی استوایی : در مجاورت خط استوا و در چند قاره ب،یشترین تنوع زیستی جهان، انواع حشره ها ،پرندهگان و خزندگان و پستان دار، رطوبت ۸۰ درصد بارندگی ۲۵۰۰ میلی متر ،جنگل های چند طبقه، درختان شاه پسند- نارگیل- بامبو
- ۵- بیابان: سرزمین های خشک با بارندگی کمتر از ۵ میلی متر در مجاورت مدار راس السرطان و رأسالجدی ، پوشش گیاهی فقیر و فقط گیاهان خشک پسند.

مكتبة

❖ مهمترین عوامل تخریب زیستگاه‌ها را نام ببرید.

❖ عواملی که موجب تخریب یا جنگل‌زدایی می‌شود را نام ببرید.

✓ تغییرات زیست بوم های جهان در دو قرن اخیر از تغییراتی که در تمام مدت عمرشان بر روی زمین داشتند بیشتر بوده

✓ وقتی آخرین عضو یک گونه میم یرد و دیگر تولید مثل صورت نمیگیرد آن گونه منقرض و ناپدید می شود.

✓ مهمترین عوامل تخریب زیستگاه :

- ۱- ایجاد و گسترش شهرها و جاده ها و سدها بدون برنامه ریزی
- ۲- فعالیت های صنعتی و تولید انبوه کالاها در کارخانه ها
- ۳- مصرف گرایی
- ۴- تولید انبوه زباله
- ۵- شکار و تجارت اعضای بدن حیوانات

✓ اهمیت و ارزش جنگل های بارانی استوایی:

- ۱- دارای غنی ترین تنوع گیاهی و جانوری
- ۲- خواستگاه اولیه بسیاری از درختان میوه های جهان
- ۳- تولید انواع محصولات غذایی دارویی و مواد اولیه صنعتی
- ۴- تولید پنجاه درصد اکسیژن و پنجاه درصد رطوبت جهان که جنگل های استوایی را ریه های زمین می نامند.

- ✓ تخریب جنگل های استوایی در کشورهایمانند: برزیل و اندونزی باعث نابودی بسیاری از گونه ها شده است.
- ✓ در پنجاه سال اخیر کشاورزی ، دامداری و تجارت الوار و استخراج معادن طلا و بوکسیت موجب تخریب یا جنگل زدایی شده است.
- ✓ جنگل زدایی یعنی از بین بردن کامل جنگل ها در یک ناحیه از طریق: سوزاندن یا قطع درخت بااره های برقی
- ✓ انسان برای ادامه حیات مجبور به استفاده از منابع طبیعی است اما . استفاده صحیح و خردمندانه از این منابع

התכנית

❖ علت اصلی رشد سریع جمعیت در دو قرن اخیر چیست؟

❖ رشد منفی را تعریف کنید.

- ✓ علت اصلی رشد سریع جمعیت : کاهش میزان مرگ و میر به ویژه مرگ و میر کودکان است.
- ✓ علل عدم رشد جمعیت : شیوع بیماری‌های واگیردار و گرسنگی و قحطی
- ✓ دو عامل در قرن اخیر دو عامل موجب کاهش مرگ و میر شد: ۱ - بهبود بهداشت ۲ - بهبود تغذیه
- ✓ تفاوت میزان موالید و مرگ و میر رشد طبیعی جمعیت را نشان می‌دهد.

موالید = مرگ و میر ← جمعیت ثابت می‌ماند.

موالید > مرگ و میر ← جمعیت کاهش می‌یابد.

موالید < مرگ و میر ← جمعیت افزایش می‌یابد.

- رشد جمعیت در همه کشورها یکسان نیست.
- اگر درصد رشد جمعیت به کمتر از صفر برسد به آن رشد منفی می‌گویند.
- مشکلات کشورهای دارای رشد منفی جمعیت :

۱- افزایش جمعیت سالخورده و از کار افتاده

۲- محروم بودن جامعه از نیروی جوان برای پیشرفت کشور

- عوامل جذب جمعیت به دو دسته طبیعی و انسانی تقسیم می‌شود.
- طبیعی مانند: باران کافی- هوای موسمی -جلگه‌های آبرفتی و خاک حاصلخیز
- انسانی شامل: شهرهای بزرگ و پایتخت نواحی صنعتی -آموزشی و اقتصادی
- عوامل دفع جمعیت:

۱- طبیعی مانند نواحی گرم و خشک یا خیلی سرد- نبود آب کافی و خاک حاصلخیز

۲- انسانی : فاقد امکانات و تسهیلات و جنگ

- رفتن مردم از جایی به جای دیگر برای کار یا زندگی را مهاجرت می‌گویند.
- انواع مهاجرت :

- ۱- داخلی در داخل مرزهای یک کشور مثل مهاجرت روستاییان
  - ۲- خارجی از یک کشور به کشور دیگر
  - ۳- اختیاری با میل خود برای زندگی بهتر به جای دیگر می‌رود
  - ۴- اجباری بدون میل خود و به دلایلی مثل جنگ و قحطی مجبور به ترک محل زندگی خود می‌شود
- ✓ مهاجرت گسترده مردم از روستاها به شهرها به دلیل :

- ۱- کسب درآمد بیشتر
- ۲- امکانات بهتر موجب رشد سریع شهرنشینی

تاریخ

❖ عوامل موثر در شکل گیری نابرابری در جهان را نام ببرید.

❖ برای پی بردن به شاخص توسعه انسانی چه مواردی اندازه گیری می شود.

- نابرابری جهان یعنی تفاوت بین مردم از نظر ۱- ثروت و درآمد ۲ - کیفیت زندگی ۳ - دسترسی به مسکن مناسب ۴ - آموزش ۵ - بهداشت و غیره
- عوامل موثر در شکل‌گیری نابرابری در جهان:

۱- عوامل داخلی: عامل وابستگی به بیگانگان و عادات غلط - نبود وحدت و مشارکت - غفلت از ظرفیت‌های داخلی

۲- عوامل خارجی شامل: اشغال نظامی کشورها- دخالت در امور داخلی آنها - جلوگیری از استقلال سیاسی و اقتصادی کشورها

- شاخص توسعه انسانی ترکیبی از سه معیار: ۱- اقتصادی ۲- بهداشتی ۳- فرهنگی می باشد
- برای پی بردن به شاخص توسعه انسانی موارد زیر اندازه گیری می شود:
  - ۱- درآمد و رفاه: میزان درآمد و رفاه جنبه اقتصادی دارد و به معنای سطح مطلوب زندگی و رفاه است
  - ۲- امید به زندگی یا متوسط طول عمر به زندگی یا متوسط طول عمر یعنی تعداد سال هایی که می رود کودکی که به دنیا آمده است عمر کند و زنده بماند
  - ۳- سواد و آموزش: پی بردن به وضع آموزش در کشورها معیارهای مختلفی از جمله: میزان باسب بزرگسالان- میانگین سال های تحصیل- تعداد معلم به ازای هر دانش آموز

- میزان طول عمر یا امید به زندگی نشان دهنده وضعیت وضعیت سلامت و بهداشت جامعه است.
- عوامل افزایش طول عمر شامل :

- ۱- زندگی در محیط پاک و بدون آلودگی
- ۲- دسترسی به غذای کافی و آب سالم
- ۳- استفاده از امکانات درمانی و بهداشتی پیشرفته

تونس 9

❖ اوضاع سیاسی ایران هنگام تاسیس حکومت صفوی چگونه بود؟

❖ اقدامات شاه اسماعیل را نام ببرید.

❖ اقدامات شاه عباس برای تقویت حکومت مرکزی را بنویسید.

• اوضاع سیاسی ایران هنگام تاسیس حکومت صفوی:

- ۱- نداشتن حکومت واحد و قدرتمند موجب تفرقه و تجزیه
- ۲- نبرد حاکمان نواحی مختلف با هم
- ۳- طمع داشتن عثمانی ها به غرب و شمال غرب ایران
- ۴- حمله ازبک ها به مناطق شمال شرقی ایران

▪ شیخ صفی الدین اردبیلی:

- ۱- از مشایخ معروف زمان خود که مذهب شیعه داشت
- ۲- تاسیس خانقاه در اردبیل که مورد توجه مردم بود
- ۳- ایل های مختلف ترک که ساکن شمال و شمال غربی ایران بودن به مذهب شیعه گرویدن
- ۴- مهمترین طرفداران خاندان شیخ صفی به قزلباش معروف شدن

▪ اقدامات شاه اسماعیل:

- ۱- شکست حکومت های محلی در شمال غربی
- ۲- انتخاب تبریز به پایتختی و تاجگذاری
- ۳- رسمی کردن مذهب شیعه در کشور
- ۴- شکست ازبکان و تسلط بر سراسر ایران

• در نتیجه موفقیت های سیاسی و نظامی شاه اسماعیل:

- ۱- حکومت کشور یکپارچه
- ۲- مستقل و نیرومند
- ۳- قلمرو آن در حدود قلمرو دوره ساسانیان
- ۴- اقوام ایرانی را زیر حاکمیت خود و موجب همبستگی و اتحاد کشور

✓ مهمترین دشمن صفویان ازبک ها در شرق و عثمانی ها در غرب بودند.

✓ جنگ چالدران :

سلطان عثمانی از شکل گیری سلسله قدرتمند مستقل و شیعه صفوی ناخشنود بود به ایران حمله کرد. و در مکانی به نام چالدران به دلیل استفاده از سلاح های آتشین مانند: توپ و تفنگ سپاه ایران را شکست داد و تبریز به اشغال عثمانی ها درآمد اما مقاومت مردم آنها را وادار به عقب نشینی کرد.

• بعد از شاه اسماعیل پسرش طهماسب به حکومت رسید.

• اقدامات طهماسب:

۱- یک سر و سامان دادن اوضاع داخلی

۲- دفع حمله های ازبکان و دولت عثمانی

۳- تشبیت حکومت صفوی

۴- پایتخت را از تبریز به قزوین انتقال داد تا مانع هجوم سپاه عثمانی شود

- ✓ در زمان شاه عباس اول حکومت صفوی به اوج خود رسید.
- ✓ ازبک ها و عثمانی ها را شکست داد و پایتخت را از قزوین به اصفهان منتقل کرد.

• اقدامات شاه عباس برای تقویت حکومت مرکزی:

- ۱- گرفتن حکومت ولایت ها از قزلباش ها و سپردن به افراد دیگر
- ۲- ایجاد سپاه جدیدی از افراد غیر قزباش
- ۳- مجهز کردن سپاه به توپ و تفنگ با کمک اروپایی ها

• علل ضعف و سقوط دولت صفوی:

- ۱- سیاست کشتن و کور کردن شاهزادگان
- ۲- سیاست بازداشتن شاهزادگان از حکومت ولایات
- ۳- اختلاف و درگیری میان مقامات کشوری و لشکری

- ✓ بعد از ضعف دولت صفوی گروهی از افغانها به رهبری محمود افغان در قندهار شورش کردند و با پیروزی بر حاکم آن ولایت به سمت اصفهان حرکت کردند و سلطان حسین صفوی نتوانست با آنها مقابله کند و تسلیم شد و محمود افغان بر پایتخت و قسمت هایی از ایران مسلط شد.
- ✓ سلسله مراتب قدرت در دوره صفویه : ۱- شاه ۲- وزیر بزرگ یا اعتماد الدوله ۳- فرماندهان نظامی
- ✓ همزمان با قدرت به قدرت رسیدن سلسله صفوی کشورهای اروپایی قرون وسطی یا عصر تاریکی را پشت سر گذاشته و وارد قرون جدید (قرن شانزدهم تا نوزدهم میلادی) که قرون جدید نام گرفت.
- ✓ موجب استعمار کشورهای انگلستان - پرتغال - فرانسه - اسپانیا

10 שנים

❖ سه عامل گسترش تجارت در عصر صفوی را بیان کنید.

❖ در دوره صفوی مالیات از چه کسانی گرفته می شد؟

❖ یکی از صنایع پر رونق ایران در دوره صفوی را نام ببرید.

✓ دلایل وجود شرایط مناسب برای رونق زندگی در دوران صفویه :

۱- حکومت مرکزی نیرومند

۲- برقراری نظم و امنیت در سراسر کشور

✓ حدود ده تا پانزده درصد ایرانیان در شهر زندگی می کردند.

• ویژگی های مردم در دوران صفویه:

- ۱- ده تا پانزده درصد ایرانیان در شهرها زندگی می کردند
  - ۲- بیشتر روستایی و عشایر بودند
  - ۳- جمعیت حدود ده میلیون نفر بود
- ✓ به عقیده جهانگردان اروپایی وضع روستاییان ایران در زمان صفویه بهتر از روستاییان اروپایی بود.
- ✓ در دوره صفوی شهرنشینی رونق داشت و شهرنشینان شامل: مقام های حکومتی - نظامیان - روحانیان - بازرگانان - پیشه وران و صنعتگران بود.
- ✓ یکی از منابع عمده درآمد صفوی مالیات بود.
- ✓ که از کشاورزان و دامداران می گرفتند.
- ✓ مهمترین محصولات صادراتی ایران در دوره صفویه شامل: خشکبار - پارچه های مخملی - ابریشمی حریر و قالی های نفیس بود.

- صنعت بافندگی یکی از صنایع پر رونق ایران بود که در کنار رونق صنعت ابریشم در دوره صفوی شکل گرفت و با صنعت نساجی اروپا رقابت می کرد.
- از جمله کارگاه های بافندگی بزرگ: در اصفهان، کاشان، یزد، مشهد و گیلان که در دوران شاه عباس اول وجود داشت .
- صنعتگران ایران در صنایع کاشی - چینی - چرم - جواهر و غیره نیز پیشرفت کردند.

▪ مهمترین دلایل رونق تجارت در دوران صفویه :

- ۱- برقراری نظم و امنیت در سراسر کشور
- ۲- وجود شبکه وسیعی از راه ها و کاروانسراها
- ۳- وجود امنیت در راه ها
- ۴- اقامت رایگان بازرگانان و مسافران در کاروانسراها
- ۵- رفتار پسندیده ماموران راهداری با مسافران

- ✓ پرسودترین کالای صادراتی در دوران صفویه صادرات ابریشم بود.
- ✓ که در انحصار شاه عباس قرار داشت
- ✓ یکی از منابع درآمد حکومت صفوی عوارضی بود که از کاروان های تجاری گرفته می شد.
- ✓ تعلیم و تربیت در آن دوران بسیار مورد توجه بود و مدارس و کتابخانه های زیادی ساخته شد ولی نسبت به شعر و ادب فارسی بی توجه بودند.
- ✓ صائب تبریزی و بیدل از شاعران بزرگ عصر صفوی
- ✓ برگزاری آیین سوگواری امام حسین به صورت روضه خوانی سینه زنی تعزیه و حتی جشن ها و آیین ها در افزایش همدلی و همبستگی مردم در آن دوران نقش زیادی داشت.

11 11 11

❖ اقدامات نادرشاه بعد از سرکوب کردن مهاجمان افغان را بنویسید

❖ اقدامات کریم خان زند را نام ببرید

❖ سه مورد علل شکست ایران در جنگ با روسیه را بنویسید.

❖ معاهدات خسارت بار گلستان و ترکمانچای را نام ببرید.

✓ حکومت های بعد از حکومت صفوی شامل:

- ۱- افشاریه که حکومتی ناپایدار بود
- ۲- زندیه که آرامش و آسایش گزرا داشت
- ۳- قاجاریه گسترش نفوذ و دخالت های کشورهای استعمارگر

✓ حکومت افشاریه:

• اقدامات نادرشاه نادر:

- ۱- از ایل افشار نخست مهاجمان افغان را سرکوب و تارو مار کرد
- ۲- نیروهای روسیه و عثمانی را از ایران بیرون کرد
- ۳- بر تخت نشست و سلسله افشاریه را پایه گذاری کرد
- ۴- مشهد را پایتخت خود قرار داد و دوازده سال حکومت کرد
- ۵- بیشتر دوران حکومت خود به نبرد با بیگانگان و فرو نشانیدن شورش های داخلی گذشت
- ۶- در تعقیب گروهی از افغان ها به هندوستان لشکر کشید و تا دهلی پیشروی کرد و غنیمت های زیادی با تصرف آنجا به دست آورد.
- ۷- حکومت یکپارچه و قدرتمند ایجاد کرد
- ۸- از موقعیت حساس خلیج فارس آگاه بود به همین دلیل نیروی دریایی در خلیج فارس ایجاد کرد
- ۹- در سالهای پایانی نافرمانی و شورشها تاثیر نامطلوبی بر او گذاشت
- ۱۰- نسبت به اطرافیان و سرداران خود بدگمان و رفتارهای خشونت آمیز داشت.
- ۱۱- فرماندهان سپاه او را به قتل رساندند.

- ✓ بعد از افشاریه زندیه توانست بر مدعیان پیروز شود.
- ✓ اقدامات زندیه :

- ۱- بخشی از ایران به جز خراسان را به دست گرفت
- ۲- سلسله زندیه را تاسیس کرد
- ۳- سی سال بر ایران حکومت کرد
- ۴- لقب وکیل و رعایا را برای خود انتخاب کرد
- ۵- به رفاه مردم توجه می کرد و به صلح و آسایش و آرامش آنها اهمیت می داد
- ۶- از ناامنی و شورش های داخلی جلوگیری می کرد
- ۷- ثبات و آرامش نسبی در سراسر کشور در نتیجه اوضاع اقتصادی و اجتماعی بهتر شد
- ۸- تاسیس بناهای مهمی مانند بازار و مسجد و حمام وکیل و ارگ کریم خان و فعالیت های علمی و فرهنگی در شیراز

- ✓ در زمان حکومت زندیه انگلستان نیز بر هندوستان مسلط شد و موجب دسترسی بیشتر انگلستان بر اقیانوس هند و دریاهای جنوبی ایران شد و نفوذ تجاری انگلستان در ایران بیشتر شد.
- ✓ اوضاع اروپا در فاصله سقوط صفویه تا روی کار آمدن قاجاریه انقلاب صنعتی از انگلستان آغاز شد.
- ✓ عواملی که موجب شکل گیری انقلاب صنعتی در اروپا شد :

- ۱- سرازیر شدن ثروت های افسانه ای سرزمین های استعمار شده مثل هند و قاره آمریکا توسط اروپا
- ۲- نظام گسترده برده داری و تجارت پرسود آن انقلاب صنعتی در اروپا جایگزین شدن نیروی ماشین و ابزارهای صنعتی به جای نیروی انسانی و ابزار دستی بود در نتیجه سرعت سرعت تولید و میزان تولید افزایش یافت.

- در انقلاب صنعتی کشورهای اروپایی رقابتهای استعماری خود را افزایش دادند و نابرابری در سطح جهان بیشتر شد، در نتیجه مصرفگرایی رواج پیدا کرد و آسیب به محیط زیست شدید شد.

✓ حمله روسیه به ایران :

- ۱- روسیه قبل از فرمانروایی پتر کبیر کشوری ضعیف و عقب مانده بود، اما بعد از آن به کشوری قدرتمند و استعمارگر تبدیل شد
  - ۲- حمله به کشورهای همسایه
  - ۳- رسیدن به آبهای خلیج فارس و اقیانوس هند
  - ۴- در زمان فتحعلی شاه با سپاهی مجهز به سلاح های جدید و آشنا با فنون جنگی به قلمرو ایران در قفقاز حمله کرد سپاه ایران بعد از ده سال جنگ نابرابر از روسیه شکست خورد.
- بعد از شکست ایران از روسیه عهدنامه گلستان بسته شد.

- یک ایالت های گرجستان و داغستان و شهرهای باکو و گنجه از ایران از حاکمیت ایران خارج شد.
- بعد از عهدنامه گلستان با فتوای علما بر آزادسازی مناطق اشغالی از جنگاوران ایل ها و نیروهای داوطلبی مردمی به سمت مناطق اشغالی را آزاد کرد، اما روسیه با تمام قوا وارد جنگ شد و ایران دوباره شکست خورد.
- علل شکست ایران در جنگ با روسیه :

- ۱- ظرف در فرماندهی
- ۲- خیانت برخی از درباریان
- ۳- انزوای برخی شخصیت های کارآمد مانند: قائم مقام
- ۴- فریبکاری روس ها
- ۵- میانجیگری خائنانه انگلیس

- عهدنامه های ایران و انگلستان در زمان قاجار:

- ۱- در دوران حکومت فتحعلی شاه حکومت قاجار به هیچ کشوری اجازه ندهد. از خاک ایران به هندوستان لشکرکشی کنند و در عوض انگلیسی ها در صورت حمله کشورهای دیگر به ایران کمک مالی و نظامی کند اما در طول جنگ با روسیه به تعهدات خود عمل نکرد.
- ۲- زمان محمدشاه و ناصرالدین شاه انگلستان با لشکرکشی به خلیج فارس و حمله به جزایر و بنادر ایران قاجار را مجبور به جدایی افغانستان از ایران کرد و همچنین ناصرالدین شاه را مجبور کرد که با جدایی قسمت شرقی سیستان و بلوچستان موافقت کنند و تعدادی از جزایر ایرانی را اشغال و به پایگاه نظامی خود تبدیل کرد.

12 השנים

❖ انگیزه امیرکبیر از اقدامات اصلاحی چه بود؟

❖ دلیل اصلی شکلگیری نهضت تنباکو چه بود؟

✓ عباس میرزا ولیعهد فتحعلی شاه و فرمانده لشکر ایران در جنگ با روسیه متوجه تاثیر علم و صنعت بر پیشرفت های نظامی آن کشور شد، به این نتیجه رسید که تعداد زیاد سپاهیان ایران با وجود فداکاریهای آنها برای پیروزی کافی نیست .

✓ پس به فکر نوسازی و اصلاح امور کشور افتاد اقدامات عباس میرزا

✓ در زمینه نوسازی و اصلاح کشور:

۱- فرستادن افرادی به انگلستان برای فراگیری علوم و فنون جدید

۲- ترجمه کتابهایی در موضوع تاریخ کشورهای اروپایی به زبان فارسی بعد از مرگ مشکوک عباس میرزا محمد میرزا پسر عباس میرزا به ولیعهدی رسید.

✓ بعد از عباس میرزا میرزا تقی خان امیرکبیر کارهای مهمی برای نوسازی و اصلاح امور ایران انجام داد.

✓ ناصرالدین شاه امیر کبیر را به صدراعظمی منصوب کرد و در اداره کشور به او اختیار کامل داد.

✓ مشکلات حکومت قاجار در زمان امیر کبیر:

- ۱- شورش در ایالت ها
- ۲- دخالت های خارجی
- ۳- بی نظمی و اختلال امور کشوری و لشکری
- ۴- خالی بودن خزانه

• اقدامات امیرکبیر بعد از رسیدن به صدرات:

- ۱- برقرار کردن امنیت و آرامش در کشور
- ۲- نوسازی تشکیلات حکومت
- ۳- مبارزه با فساد اداری و اقتصادی
- ۴- تاسیس مدرسه دارالفنون
- ۵- استخدام معلمانی از کشورهای روسیه و انگلستان برای تدریس در مدرسه

۶- توجه به استقلال کشور و قطع نفوذ روسیه و انگلستان در ایران

✓ بعد از آشنایی ایرانیان با پیشرفت های اروپا افرادی از جمله میرزا حسن رشدیه مدارس جدیدی بر اساس روش های تعلیم و تربیت عمومی تاسیس کردند.

✓ اقدامات کشورهای استعمارگر روسیه و انگلستان در دوره ناصرالدین شاه:

۱- گرفتن امتیازهای اقتصادی مانند تاسیس بانک استخراج معادن نفت بهره برداری از جنگل و شیلات

۲- واگذاری امتیاز انحصاری خرید و فروش توتون و تنباکو ایران به مدت پنجاه سال به یک انگلیسی به نام تالبند

• در دوره ناصرالدین شاه توتون و تنباکو عمده ترین محصول کشاورزی ایران بود و با بستن این قرارداد موجب جنبش اجتماعی بزرگی به نام نهضت تنباکو با رهبری روحانیت در کشور شکل گرفت که موجب لغو این امتیاز شد و آیت الله میرزا حسن شیرازی در حمایت از نهضت استفاده از توتون تنباکو را حرام اعلام کرد.

• نهضت تنباکو نخستین حرکت جدی مردم ایران برای رهایی از نفوذ استعمارگران بود.

13 جين

❖ ویژگیهای نظام پادشاهی مشروطه را بنویسید.

❖ مهمترین حادثهای که منجر به وقوع انقلاب مشروطه گردید چه بود؟

❖ نتایج انقلاب مشروطه در ایران را بنویسید.

❖ موانع و مشکلات حکومت مشروطه را نام ببرید.

- در دوران مظفرالدین شاه رویداد بزرگی به نام انقلاب مشروطیت اتفاق افتاد.
- در انقلاب مشروطه نظام پادشاهی مشروطه جایگزین نظام پادشاهی استبدادی شد.

✓ ویژگیهای نظام پادشاهی استبدادی :

- ۱- پادشاه از اختیارات و قدرت فراوان برخوردار است
- ۲- خواست وی در حکم قانون است
- ۳- بر اساس میل و اراده خود حکومت می کند

✓ ویژگی های نظام پادشاهی مشروطه:

- ۱- قدرت و اختیارات پادشاه بر اساس قانون محدود می شود
- ۲- اداره کشور تنها در اختیار شاه نیست و مجلس شورا و هیئت وزیران یا دولت در اداره کشور دخالت می کند.

• دلایل وقوع انقلاب مشروطه :

- ۱- زمینه های سیاسی شامل جدایی بخش هایی از خاک ایران و واگذاری امتیازات بسیار به انگلیس و روسیه
- ۲- زمینه های اقتصادی آسیب به بخش های صنعت کشاورزی و بازرگانی بیکاری در سراسر کشور و سختگیری ماموران مالیاتی زمینه های فرهنگی
- ۳- زمینه های فرهنگی داخلی شامل آموزه های دین اسلام برای برقراری عدالت و درس گرفتن از قیام امام حسین
- ۴- زمینه های خارجی شامل آشنایی ایرانیان با افکار و دستاوردهای تمدن جدید اروپا و انقلاب کبیر فرانسه که موجب آزادیخواهی و حکومت مشروطه در اروپا شد.

- ✓ موفقیت نهضت تنباکو و قتل ناصرالدین شاه به دست میرزا رضای کرمانی انگیزه مردم را برای مبارزه با استبداد بیشتر کرد .
- ✓ در دوره مظفرالدین شاه آیت الله بهبهانی و طباطبایی تشکیل انجمنی از آزادیخواهان برای ایجاد تغییرات به نفع مردم بود.
- ✓ مهمترین حادثه ای که منجر به انقلاب مشروطه شد ماجرای چوب و فلک کردن بازرگانان تهران به دستور عین الدوله صدر اعظم مظفرالدین شاه به بهانه گران شدن قند بود و به دنبال آن تحسن مردم در حرم شاه عبدالعظیم به رهبری آیت الله طباطبایی که مهمترین خواسته آنان تاسیس عدالتخانه بود.

- ✓ در اعتراضات مردمی عده ای از مردم تهران در اعتراض به حکومت قاجار در سفارت انگلستان بس نشستن و مهمترین خواسته آنها تشکیل مجلس شورا بنابراین گروه هایی که در انقلاب مشروطه نقش داشتند.
- ✓ علما و روشنفکران که رهبری انقلاب را برعهده داشتند و گروه ها شامل : تجار - پیشه وران و کارگران بودند.
- ✓ مظفرالدین شاه در چهارده مرداد ۱۲۸۵ شمسی فرمان مشروطه را صادر کرد.
- ✓ نتایج انقلاب مشروطه در ایران : ۱- تشکیل مجلس شورای ملی ۲- تدوین و تصویب قانون اساسی مشروطه

- هدف انقلاب مشروطه : برقراری حکومت قانون و رها شدن کشور از دست استبداد داخلی و سلطه خارجی شکل گرفت.
- موانع و مشکلات حکومت مشروطه :

- ۱- مخالفت طرفداران حکومت استبدادی در زمان محمد علی شاه که با حمایت دولت روسیه تصمیم به نابودی حکومت مشروطه گرفت و مجلس را به توپ بست
- ۲- اختلاف و دو دستگی میان مشروطه خواهان آیت الله شیخ فضل الله نوری که در ابتدا حامی مشروطه بود و رهبری انقلاب مشروطه به دست افرادی افتاد که به اسلام اعتقادی نداشتند و سرانجام مشروطه خواهان شیخ فضل الله را به اتهام مخالفت با انقلاب مشروطه به شهادت رساندند
- ۳- افزایش دخالت های خارجی قدرت هایی مانند: آلمان- ایتالیا - اتریش- مجارستان- انگلستان و روسیه که رقیب هم بودن برای مقابله با قدرت آلمان با یکدیگر همکاری کردن به همین دلیل انگلستان و روسیه ایران را میان خود تقسیم کردن شمال ایران برای روسیه و جنوب ایران برای انگلستان و مرکز هم بی طرف اعلام شد.

- مجاهدان مشروطه خواه تبریز به رهبری ستارخان و باقرخان در برابر حکومت استبدادی محمدعلی شاه به پا خواستند.

- پیامدهای قرارداد ۱۹۰۷ شامل:

- ۱- دخالت روسیه در امور ایران
- ۲- ورود نیروهای روسی به کشور
- ۳- کشته شدن مشروطه خواهان در تبریز
- ۴- به گلوله بستن حرم امام رضا

- کشورهای درگیر در جنگ جهانی اول

- متحدین: آلمان - اتریش - ایتالیا و مجارستان

- متفقین: انگلستان روسیه فرانسه و آمریکا

✓ موضع ایران در جنگ جهانی اول اعلام بی طرفی بود اما مناطقی از کشور صحنه درگیری نیروهای انگلیسی و روسیه با قوای عثمانی شد.

✓ در بوشهر به رهبری ریسعلی دلواری ضربه سنگینی به انگلیسی ها وارد شد.

✓ پیامدهای جنگ جهانی اول برای ایران:

- ۱- بی ثباتی و آشفتگی اوضاع کشور
- ۲- ضعف و درماندگی دولت مرکزی در اداره کشور
- ۳- گسترش سرپیچی از فرمان دولت مرکزی
- ۴- از بین رفتن امنیت و آسایش مردم
- ۵- کشور دچار قحطی فقر گرسنگی و بیماری های واگیردار شد.

14 15 16

❖ قرارداد ۱۹۱۹ را توضیح دهید.

❖ کودتای ۱۲۹۸ چه شباهت و تفاوتی با کودتای ۱۳۳۲ داشت؟

❖ اقدامات رضاخان را نام ببرید.

❖ رهبان نهضت ملی شدن نفت چه کسانی بودند؟

✓ در اواخر جنگ جهانی اول حکومت تزاری روسیه سرنگون و نام این کشور به اتحاد جماهیر شوروی تغییر یافت و دولت خودش و دولت جدید نیروهایش را از ایران فراخواند قرارداد. ✓ ویژگی های قرارداد ۱۹۱۹:

- ۱- بین ایران و انگلستان بسته شد
- ۲- در زمان نخست وزیری وثوق الدوله
- ۳- براساس این قرارداد اداره امور نظامی و مالی ایران در اختیار کارشناسان انگلستان قرار گرفت
- ۴- افرادی همچون آیت الله مدرس و شیخ محمد خیابانی با آن مخالفت کردند و مانع امضای احمدشاه از این قرارداد شد که است.

بعد از ناکامی در قرارداد ی ۱۹۱۹ها انگلیسی ها رضاخان را بعنوان مهره نظامی و سید ضیادین طباطبایی را بعنوان چهره سیاسی کودتا انتخاب کردند و در سوم اسفند رضاخان پایتخت را اشغال و احمدشاه را مجبور کرد تا سید ضیا را نخست وزیر و رضاخان را به فرماندهی کل قوا انتخاب کند.

استبدادی پهلوی

• شیوه حکومت رضاشاه:

- ۱- استبدادی یعنی نمایندگان مجلس و هیئت وزیران استقلال چندانی نداشتند.
- ۲- سرکوبی آزادیخواهان مانند: احزاب و روزنامه های مستقل اجازه فعالیت نداشتند.

✓ اقدامات رضاخان:

- ۱- ایجاد ارتش منظم
- ۲- احداث خط آهن سراسری
- ۳- تضعیف ارزش های اسلامی

- یکی از مخالفان سرسخت شیوه حکومت رضاخان آیت الله سید حسن مدرس بود که به دست ماموران رضاخان به شهادت رسید.

مدرس ≠ رهبران

✓ اقدامات رضاخان:

- ۱- ایجاد ارتش منظم که شامل: تمرکز قدرت سیاسی در کشور سرکوب قیامهای مردمی تامین اهداف نظامی انگلیس
- ۲- در سال یک ۱۳۰۴ قانون نظام وظیفه عمومی را تصویب کرد
- ۳- احداث خط آهن سراسری که ایجاد راه سراسری برای انتقال سریع نیروهای انگلیسی از جنوب به شمال بود که در جنگ جهانی دوم مهمترین عامل ارتباطی نیروهای متفقین شد
- ۴- تضعیف ارزش های اسلامی و تخریب فرهنگ ایرانی با مجبور کردن مردم به پوشیدن لباس یکسان از جمله کلاه لبه دار معروف کلاه پهلوی و عدم برگزاری مراسم های مذهبی از جمله عزاداری امام حسین و کشف حجاب بود.

- ✓ جنگ جهانی دوم با حمله ناگهانی آلمان به لهستان آغاز شد. گروه های درگیر در جنگ جهانی دوم دولت های محور: آلمان - ایتالیا - ژاپن
- ✓ متفقین: انگلستان - فرانسه - شوروی - آمریکا
- ✓ موضع ایران اعلام بی طرفی اما در شهریور ۱۳۲۰ متفقین به بهانه حضور آلمان کشور ما را به اشغال خود درآوردند.
- ✓ در جنگ جهانی دوم متفقین با شکست آلمان و بمباران اتمی ژاپن توسط آمریکا پیروز شدند.
- ✓ بهره برداری از منابع نفت ایران در زمان مظفرالدین شاه به انگلیسی ها واگذار شد، رضا شاه این امتیاز را لغو کرد اما دوباره طی قراردادی دیگر این امتیاز را به انگلستان واگذار کرد.
- ✓ رهبران نهضت ملی شدن نفت ایران آیت الله کاشانی و دکتر مصدق بودند که مجلس شورای ملی در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹ قانون ملی شدن نفت را تصویب کرد.
- ✓ کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ با بروز اختلاف میان رهبران نهضت ملی شدن نفت اتفاق افتاد و دولت های انگلستان و آمریکا واحدهایی از ارتش به فرماندهی سرلشکر زاهدین به خیابان ها ریختن و با اشغال مراکز مهم پایتخت دولت دکتر مصدق را سرنگون کرد.

حاجیان
رهبران
رهبر
رهبر

15 ימים

❖ انگیزه اصلی امام از مخالفت و مبارزه با حکومت شاه چه بود.

❖ دلایل سیاسی فرهنگی و اقتصادی نارضایتی مردم از حکومت شاه را بیان کنید.

❖ تغییرات اساسی در تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی را نام ببرید.

✓ آمریکایی‌ها برای جلوگیری از وقوع قیام‌های مردمی و حفظ حکومت به شاه توصیه کردند تغییراتی در کشور ایجاد کنند که شامل:

الف: تصویب نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی

• اساسی‌ترین تغییرات آن شامل:

- ۱- لغو شرط مسلمان بودن برای انتخاب کنندگان و انتخاب شونده‌گان
- ۲- لغو سوگند به قرآن از سوی انتخاب شونده‌گان و تبدیل آن به سوگند به کتاب آسمانی

✓ که امام خمینی با سایر علما با این تغییرات مخالفت کردند و آن را مخالف با اسلام و تخریب ارزشهای اسلامی دانستند.

ب: اصول شش گانه :

- محمد رضا بعد از لغو تصویب نامه انجمن های ایالتی و ولایتی اصول ششگانه را با عنوان انقلاب سفید به همه پرسى گذاشت
  - که اجرای این اصول موجب افزایش سلطه آمریکا بر کشور و وابستگی بیشتر سیاسی و اقتصادی کشور ما می شود.
  - امام خمینی آن را غیرقانونی شمرد و از مردم خواست که در آن شرکت نکنند. این همی پرسى در بهمن ۱۳۴۱ برگزار شد و حکومت اعلام کرد که مردم با آن موافقند.
  - با فرا رسیدن محرم امام خمینی به مداحان و سخنرانان یادآوری کرد که خطر اسرائیل را به مردم گوشزد کند
- ۱۲
- مامورین شاه امام خمینی را در سیزده خرداد در مدرسه فیضیه قم دستگیر و در یکی از پادگان های نظامی تهران زندانی کردند که موجب اعتراض مردم در شهرهای قم تهران و ورامین شد
  - ماموران رژیم تظاهرکنندگان را به گلوله بستند.

ج- کاپیتولاسیون :

- آمریکا دولت ایران را مجبور کرد که به ماموران نظامی آمریکا علاوه بر تامین هزینه های آنها مصومیت قضایی نیز بدهد.
- امام خمینی این مصونیت را اقدامی دلت بار بر خلاف استقلال کشور شمرد و شاه را بشدت سرزنش کرد.
- حکومت پهلوی امام را در سیزده آبان ۱۳۴۳ به ترکیه تبعید و یک سال بعد از ترکیه به عراق فرستاد و تا مهر ۱۳۵۷ در شهر نجف ساکن بود.
- در این دوران علما و اندیشمندانی مانند: مطهری - طالقانی و دکتر شریعتی جوانان را با برگزاری کلاس ها و غیره آگاه می کردند.

✓ اوضاع ایران در آستانه انقلاب اسلامی:

- ۱- عدم توجه حکومت پهلوی به فرهنگ و ارزشهای اسلامی و ترویج بی بندوباری
- ۲- وابستگی حکومت پهلوی به بیگانگان و نفوذ و دخالت کشورهای خارجی
- ۳- نادیده گرفتن حقوق ملت و اصول قانون اساسی مشروطه
- ۴- عدم آزادی روزنامه ها برای انتقاد از شاه پ
- ۵- حیف و میل ثروت و سرمایه های ملی کشور توسط خاندان پهلوی
- ۶- مقاله توهین آمیزی نسبت به امام در روزنامه اطلاعات منتشر شد

✓ قیام های مردم:

- ۱- ۱۹ دی ۱۳۵۶ مردم قم در اعتراض با انتشار مقاله توهین آمیز
- ۲- ۲۹ بهمن ۱۳۵۶ مردم تبریز در چهلم شهدای قم
- ۳- ۱۷ شهریور ۱۳۵۷ در تهران معروف به جمعه سیاه

- ✓ دولت عراق به خاطر گسترش قیام مردم علیه حکومت پهلوی امام را وادار کرد تا آن کشور را ترک و در محله نوفل لوشاتو در حومه شهر پاریس در فرانسه اقامت گزید.
- ✓ محمدرضا شاه در ۲۶ دی ماه کشور را ترک کرد و انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به پیروزی رسید.
- ✓ سه عامل موثر در موفقیت انقلاب : ۱- ایمان و اعتقاد به اسلام ۲- وحدت و استقامت ملت
- ✓ ۳- رهبری قاطع امام خمینی شعار انقلاب استقلال آزادی جمهوری اسلامی

התכנית

❖ نمودار روند تاسیس جمهوری اسلامی ایران ترسیم کنید.

❖ توطئه‌ها و دسیسه‌های دشمنان پس از انقلاب را نام ببرید.

✓ همه بررسی تعیین نظام سیاسی در روزهای ۱۰ و ۱۱ فروردین ۱۳۵۸ مردم به جمهوری اسلامی رای آری دادن ۹۸.۲ درصد رای مثبت دادند و روز دوازدهم فروردین جمهوری اسلامی نام گذاری شد.

۱۲ فروردین

نمودار روند تاسیس حکومت جمهوری اسلامی:

رتب

✓ سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و بسیج مستضعفان به فرمان امام با هدف دفاع از آرمان های انقلاب اسلامی و دفاع از مرز و بوم شکل گرفت.

✓ توطئه ها و دسیسه های دشمن بعد از پیروزی انقلاب :

- ۱- ایجاد شورش و ناامنی توسط گروه‌های ضد انقلاب داخلی با حمایت دشمنان خارجی از طریق ایجاد ناآرامی در مناطق مرزی خسارت به اموال عمومی به راه انداختن جنگ داخلی
- ۲- ترور شخصیت‌ها و مردم انقلابی مانند: آیت الله خامنه‌ای - محمدعلی رجایی و باهنر و غیره
- ۳- اقدامات نظامی مانند: حمله نظامی آمریکا در صحرای طبس که گرفتار طوفان شن شد که به دلیل گروگانگیری تعدادی از ماموران دولت آمریکا توسط دانشجویان پیرو خط امام که سرانجام با میانجی‌گری دولت الجزایر دانشجویان پس از یک سال و چند ماه گروگان‌های آمریکایی را آزاد کردند.
- ۴- حمله عراق به ایران که در ۳۱ شهریور ۱۳۵۹ با حمله به خرمشهر آغاز شد که این جنگ ۸ سال طول کشید و دو سال بعد از توافق آتش ایران و عراق وتبادل اسرا

✓ امام خمینی سرانجام در شامگاه ۱۳ خرداد ۱۳۶۸ در تهران درگذشت.

✓ یک روز بعد از ارتحال امام مجلس خبرگان آیت الله خامنه‌ای را به رهبری انقلاب برگزید.

17 יוני

❖ اجتماعی شدن یا جامعه پذیری را تعریف کنید.

❖ مهمترین کانون اجتماعی شدن فرد کجاست.

❖ لایه‌های فرهنگی را نام ببرید.

- ✓ فرهنگ یک جامعه همان شیوه زندگی یک جامعه است.
- ✓ فرهنگ پدیده آموختنی است یعنی از طریق ژن به ارث نمی‌رسد بلکه از راه آموزش و تربیت از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شود.
- ✓ فرهنگ را آگاهی و اندیشه مشترک اعضای یک جامعه نیز می‌گویند.
- ✓ اجتماعی شدن یا جامعه پذیری فرایندی طولانی مدت از تولد تا آخر عمر است که افراد زندگی در جامعه را می‌آموزند و خود را با آن منطبق منطبق می‌کنند.
- ✓ فرایند اجتماعی شدن نخست در خانواده رخ می‌دهد، مانند: طرز صحبت کردن غذا-خوردن - نشست و برخاست- لباس پوشیدن و غیره
- ✓ با بزرگ شدن فرد علاوه بر خانواده رسانه‌های جمعی دوستان و گروه‌ها و غیره آموزش اجتماعی شدن ادامه می‌یابد.

• لایه‌های فرهنگ دو دسته می‌شود :

- ۱- لایه‌های خارجی یا بیرونی مثل: نماد و هنجار
- ۲- لایه‌های درونی یا عمیق‌تر مانند: عقاید و ارزش‌ها

- نماد یعنی نشانه یا نماینده یک پدیده دیگر که در جریان روابط اجتماعی به وجود می‌آیند.
 - مانند : پرچم هر کشور که نماد آن کشور است

- هنجار یعنی رفتارهای مشخص و پذیرفته شده در یک گروه یا جامعه که متداول شده است و به قواعد و شیوه‌های مورد قبول یک جامعه برای انجام دادن کارهای مختلف هنجار می‌گویند. مانند سلام و تبریک گفتن و حفظ آبرو و احترام یا ترس از مجازات است باید در برابرها

- اگر افراد از هنجارهای مورد قبول گروه یا جامعه پیروی نکنند مجازات می‌شود.
- ارزش‌ها و عقاید به هنجارها جهت می‌دهند یعنی افراد بر مبنای ارزش‌هایی که به آنها معتقدند رفتار و عمل می‌کند.

18 سن

❖ ابعاد هویتی فرد را نام ببرید و برای هر کدام مثال بزنید.

❖ منظور از ویژگی‌های اکتسابی چیست با ذکر مثال توضیح دهید.

❖ عمده‌ترین عناصر هویت یک ملت را نام ببرید.

- هویت عبارتند از: احساس و آگاهی و شناخت از خود.
- ابعاد هویت به دو دسته تقسیم می‌شود:

الف: ابعاد فردی که شامل:

- ۱- ویژگی‌های جسمانی مانند: جنسیت قد وزن و غیره می‌شود
- ۲- ویژگی‌های اخلاقی و روانی یا غیر جسمانی مانند: صبور بودن و زودرنج بودن که این ویژگی‌های جسمانی و روانی تاثیر متقابل بر روی هم دارد

ب: ابعاد اجتماعی:

- وقتی خود را عضو گروهی معرفی می‌کنیم در واقع به هویت اجتماعی خود اشاره می‌کنیم.
- هر فرد ابتدا در خانواده و سپس در مدرسه محل و غیره عضو گروه‌های مختلف اجتماعی می‌شود و هویت اجتماعی بر اساس عقاید و ارزش‌های جامعه شکل می‌گیرد

✓ ویژگی‌های هویتی ما دو دسته می‌شود:

۱- انتسابی که ما در پیدایش آن هیچ نقشی نداریم مانند: جنسیت - مکان تولد - پدر و مادر و غیره

۲- اکتسابی که ما در پیدایش آن نقش داریم مانند: اخلاقی یا ویژگی‌های اجتماعی

▪ یکی از مراتب هویت اجتماعی هویت ملی است .

▪ ملت : جمعیتی که در قلمرو یک سرزمین می‌کند و دارای اشتراکات تاریخی - زبانی - مذهبی

اقتصادی و آرمان‌های مشترک هستند.

▪ عمده‌ترین عناصر هویتی یک ملت فرهنگ / تاریخ و سرزمین است که با یکدیگر رابطه متقابل دارند

▪ ویژگی‌های هویتی ایران شامل:

- ۱- یک ما در سرزمین ایران زندگی می‌کنیم
- ۲- ما مسلمانیم
- ۳- تاریخ کهن و میراث فرهنگی غنی داریم
- ۴- زبان مشترک ما فارسی است
- ۵- انقلاب اسلامی نمایانگر آرمان‌های والای جامعه است

19 100

❖ کارکردهای خانواده را نام ببرید.

❖ مسئولیت‌های والدین را بنویسید.

❖ خانواده از چه روش‌هایی برای اجتماعی شدن اعضای خود استفاده می‌کند.

- ✓ تمایل به تشکیل خانواده و داشتن فرزند امری طبیعی و فطری و بر اساس نظام خلقت است.
- ✓ ازدواج پیمانی است که به موجب آن یک زن و مرد در زندگی با هم شریک و متحد می‌شوند و خانواده‌ای را تشکیل می‌دهند.
- ✓ خانواده موجب:

- ۱- فرزندآوری و تجدید نسل که موجب بنیان تقویت بنیان خانواده بقا و تداوم نسل می‌شود و اولین شرط بقای هر جامعه جمعیت آن است.
- ۲- حمایت و مراقبت شامل محبت از نیازهای اساسی انسان و مهمترین کانون حمایت و مراقبت عاطفی از افراد است و رفع نیازهای مادی و اقتصادی مثل: خوراک پوشاک مسکن بر عهده سرپرست خانواده یعنی پدر است.

✓ جامعه پذیری و تربیت هر فرد برای اینکه بتواند در جامعه زندگی کند. باید عقاید ارزش‌ها و

هنجارها در آن جامعه را بیاموزد که به آن جامعه پذیری یا اجتماعی شدن می‌گویند.

✓ موجب شکل‌گیری هویت و شخصیت افراد و جامعه می‌شود.

✓ مسئولیت والدین : رفع نیازهای عاطفی و زیستی و معیشتی - تربیت اخلاقی معنوی و دینی

✓ خانواده‌ها به روش‌های مختلف اعضای خود را اجتماعی می‌کنند، گفتگو - تشویق - تنبیه

2015

❖ همسرگزینی از دیدگاه اسلام را توضیح دهید

❖ مهمترین عوامل ناسازگاری والدین و فرزندان را نام ببرید.

❖ مزیت خانواده‌های چند فرزندی نسبت به تک فرزندی را بنویسید.

✓ اولین گام در راه تشکیل یک خانواده متعادل و سالم دقت در انتخاب همسر است.

✓ همسرگزینی از دیدگاه صاحب نظران: تناسب و همگونی خود با طرف مقابل از نظر اعتقادات دینی

تحصیلات اخلاق روحیات و وضع خانوادگی با همدیگر هماهنگی داشته باشند.

✓ همسرگزینی از دیدگاه اسلام: ۱- ایمان و اعتقادات دینی ۲- اصالت خانواده

■ اصالت: یعنی در خانواده صالح و اهل ایمان و تقوا پرورش یافته باشد.

■ زن و شوهر در خانواده مهمترین هدف از ازدواج دیدگاه قرآن برقراری آرامش و محبت بین زن و مرد است.

■ مهمترین عوامل ناسازگاری بین زن و مرد:

- ۱- انتخاب نادرست همسر ✓
- ۲- تربیت و پرورش در دو محیط جداگانه ✓
- ۳- تفاوت‌های فردی ✓
- ۴- تعارض در نقش‌ها ✓

✓ کارهایی که به سازگاری زن و شوهر کمک می‌کند:

- ۱- گذراندن آموزش‌های خانواده قبل از ازدواج
- ۲- مشاوره با افراد دارای صلاحیت رعایت اخلاق و آداب همسری
- ۳- گفتگوی صمیمانه زن و شوهر برای حل مشکلات

✓ سازگاری والدین و فرزندان موجب امنیت و ثبات خانواده و گرمی و نشاط می‌شود.

✓ مزیت چند فرزندی:

- ۱- تجربه اجتماعی شدن و رشد کودک افزایش می‌یابد
- ۲- کودکان همبازی دارند مجبور نیستند با افراد بزرگسال در ارتباط باشند
- ۳- ارتباط وسیع خانوادگی و حمایت برادر و خواهر

✓ حقوق پدر و مادر به فرزندان:

✓ ۱- سرپرستی کودک

✓ ۲- رفع نیازهای او

✓ حقوق فرزندان نسبت به پدر و مادر:

✓ احترام و اطاعت از والدین و تنها در صورتی اطاعت از والدین جایز نیست که به گناه و نافرمانی از خدا دستور دهد.

عوامل ناسازگاری والدین و فرزندان:

۱- برآورده نشدن انتظارات یا عدم درک متقابل

۲- اختلاف ارزش‌ها و هنجارهای خانه با محیط‌های اجتماعی

۳- گفتگوی کم والدین و فرزندان

راهکارهای از بین رفتن ناسازگاری بین والدین و فرزندان:

۱- مدیریت اختلاف نظر والدین و فرزندان ✓

۲- جلسات مشاوره ✓

✓ زندگی خانوادگی یک دوره طولانی از ازدواج تا پایان عمر است.

✓ راهکارهای مناسب زمان بروز مشکلاتی: توکل به خدا - کمک و اقتصادی به یکدیگر - مهر و

محبت

✓ صله ارحام واژه صله از دوست گرفته شده به معنای اتحاد و وابستگی و ارحام به معنای خویشان و نزدیکان است.

21 سنين

❖ ۵ مورد از مهمترین وظایف حکومت‌ها را نام ببرید.

❖ در جامعه‌ای که تحت حاکمیت قوانین اسلامی الهی است چه ویژگی‌هایی دارد؟

❖ ارکان حکومت در جمهوری اسلامی ایران را نام ببرید.

✓ اجرای قوانین و حل اختلافات موجب برقراری نظم و امنیت و دفاع و غیره می‌شود.
✓ وظایف حکومت :

- ۱- وضع قوانین و مقررات ✓
- ۲- اجرای قوانین برقراری نظم و امنیت ✓
- ۳- رسیدگی به اختلالات اختلافات و شکایات ✓
- ۴- تعلیم و تربیت ✓
- ۵- آبادی دفاع از کشور ✓
- ۶- مدیریت منابع طبیعی ۸ ✓
- ۷- رفع نیازهای معیشتی و غیره ✓

- اسلام و حکومت اسلام وجود حکومت را برای جامعه ضروری می داند.
- حق مالکیت مطلق همه موجودات و پدیده‌ها فقط از آن خداست.
- استعدادهای انسان در پرتو شناخت حق شکوفا می شود و مالکیت و سلطه اقلیت بر منابع و ثروت‌های عمومی از بین می رود و عدالت حاکم می شود.
- گروهی که اجرای قوانین را دارند دارای ویژگی‌های:

۱- به قوانین الهی آگاهی و به آن ایمان داشته باشد

۲- از نظر تقوا و عدالت از دیگر مردم بالاتر باشند مانند: پیامبران و امامان

✓ حکومت در کشور ما بعد از پیروزی انقلاب بنیانگذار این حکومت امام خمینی است. *جمهوری اسلامی*

✓ کلمه جمهوری یعنی مردم حق انتخاب و مشارکت دارند.

✓ کلمه اسلامی یعنی کشور با اصول و قوانین اسلامی اداره می شود و زمامداران حکومت باید مومن و معتقد به اسلام و متحد به اجرای آن باشند.

ارکان حکومت در جمهوری اسلامی ایران

بر طبق قانون اساسی، **مهم‌ترین رکن حکومت جمهوری اسلامی رهبری آن است.**
رهبری در جمهوری اسلامی ایران بر پایه «**ولایت فقیه**» است.

X

رهبری (ولی فقیه)

قوة مجریه

رئیس‌جمهوری، معاونان
و وزارت‌خانه‌ها

قوة قضائیه ✓

رئیس‌قوة قضائیه، قضات، دیوان عالی
کشور، دادگاه‌ها، دادرها و ...

قوة مقننه ✓

نمایندگان مجلس شورای اسلامی،
اعضای شورای نگهبان

✓ اختیارات و وظایف رهبر:

۱- تعیین سیاست‌های کلی نظام و نظارت بر حسن

۲- فرماندهی کل نیروهای مسلح

۳- نصب و اصل و عزل و قبول استعفای فقهای شورای نگهبان - قوه قضاییه - رئیس سازمان صدا و سیما

نیروی نظامی و سپاه

۴- عفو یا تخفیف مجازات محکومان در حدود موازین اسلامی

■ در زمان غیبت امام زمان سرپرستی جامعه اسلامی بر عهده فقیه، عادل و با تقوا و آگاه به زمان، شجاع
مدیر و مدبر است.

22 سن

❖ چهار مورد از حقوق شهروندی را نام ببرید.

❖ دو مورد از تکالیف شهروندی را بنویسید.

❖ امر به معروف و نهی از منکر جزو حقوق و تکالیف چه کسی است؟

▪ شهروندی: ارتباطی است بین افراد و یک حکومت مشخص که بین آنها حقوق و تکالیفی ایجاد می‌شود.

▪ حقوق شهروندی بر پایه قانون اساسی شامل:

۱- حق برخورداری از عدالت قانونی یعنی در اجرا و وضع قوانین تبعیضی وجود نداشته باشد.

۲- حق برخورداری از عدالت قضایی یعنی همه حق دادخواهی و داشتن وکیل مدافع

۳- مشارکت سیاسی یعنی مثل شرکت در عضویت در احزاب و گروه‌ها و شرکت در راهپیمایی سیاسی به

دو صورت مستقیم و غیرمستقیم. مستقیم مثل: شرکت در انتخابات شوراها - غیر مستقیم و با واسطه

مثل: انتخاب رهبر

۴- حقوق فرهنگی مانند: حمایت از تشکیل خانواده حمایت از تعلیم و تربیت و آزاد بودن استفاده از

زبان‌های قومی و محلی

✓ بر اساس قانون هیچکس نمی تواند شهروندان مجاز نیستند برای استفاده از حقوق خود به منافع عمومی زیان برساند و حقوق دیگران را ضایع کنند.

✓ تکالیف شهروندی بر پایه قانون اساسی :

- ✓ ۱- رعایت قانون و مقررات
- ✓ ۲- همکاری با دولت
- ✓ ۳- پرداخت مالیات و عوارض
- ✓ ۴- دفاع از کشور

❖ امر به معروف و نهی از منکر هم حق و تکلیف مردم و هم حق و تکلیف حکومت است.

23 سن

❖ فرهنگ بهره‌وری را تعریف کنید.

❖ راهکارهای مهم برای افزایش بهره‌وری در زندگی را نام ببرید.

✓ بهره‌وری: یعنی از بین کارهای ممکن کار درست را انتخاب و آن را با روش درست انجام دهیم.

بهره‌وری یعنی: انجام درست کارهای درست

- ✓ بهره‌وری: یعنی از بین کارهای ممکن کار درست را انتخاب و آن را با روش درست انجام دهیم .
- ✓ نمونه‌هایی از بهره‌وری در روزگار گذشته: ابداع و حفر قنات / ذخیره کردن آب در آب انبارها خشک کردن و ذخیره محصولات کشاورزی - تعاون و همیاری در امور کشاورزی.
- ✓ فرهنگ بهره‌وری یعنی نگرش نسبت به زندگی که بر اساس آن انسان هوشمندانه کار کند با به کارگیری روش‌های عقلانی بهتر به اهداف مادی و معنوی خود برسد و بهترین نتیجه را به دست آورد.
- ✓ بهره‌وری در اسلام: بخورید و بیاشامید ولی اسراف نکنید - با یکدیگر مشورت کنید.
- ✓ راهکارهای مهم برای افزایش بهره‌وری در زندگی:

ترتیب

- ✓ ۱- استفاده مناسب از وقت و زمان
- ✓ ۲- نظم و ترتیب و انضباط در کارها
- ✓ ۳- اصلاح عادات غلط مصرفی
- ✓ ۴- انجام کارها از روی آگاهی
- ✓ ۵- تنظیم جدول بودجه اقتصادی

24 سانس

❖ فعالیت اقتصادی را تعریف کنید.

❖ بهره‌وری سبز چیست.

❖ ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی را نام ببرید .

✓ هر جامعه‌ای برای ادامه زندگی و رفع نیازهای خود ناگزیر به استفاده از منابع طبیعی برای تولید

وسایل مورد نیاز خود است که به این کار فعالیت اقتصادی می‌گویند.

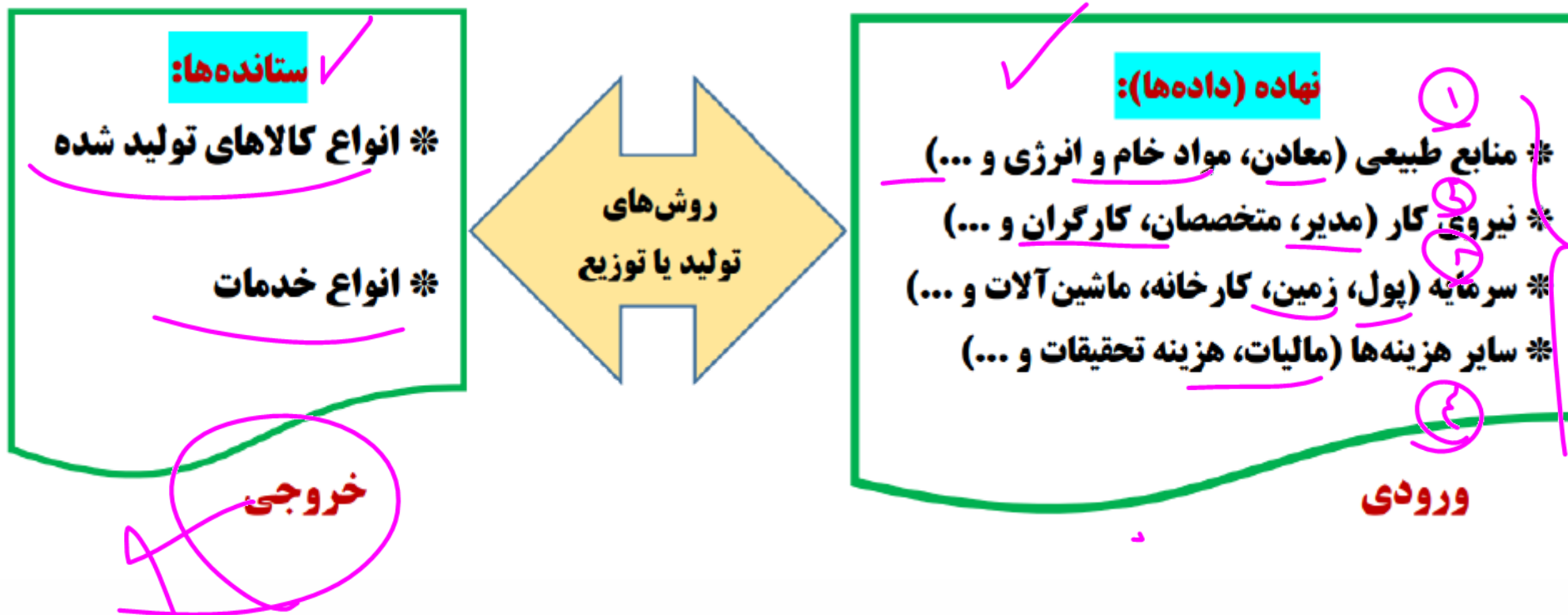
✓ تولید به دو شکل کالا و خدمات صورت می‌گیرد.

✓ برای افزایش بهره‌وری در فعالیت‌های اقتصادی باید :

✓ ۱- بهره‌وری را در تولید و توزیع افزایش دهیم ۲- الگوی درست مصرف را رعایت کنید .

در اقتصاد، بهره‌وری را «نسبت ستانده‌ها به داده‌ها» تعریف کرده‌اند.

کالا یا خدمات   هزینه‌ها

- ✓ برای افزایش تولید کالا و خدمات یعنی ستانده‌ها و بهبتر کردن کیفیت آنها باید در نهادها و فرایندها مطلوب ایجاد کنیم تا بهره‌وری صورت گیرد.
- ✓ از دیدگاه اسلام اقتصاد و تولید وسیله نه هدف.
- ✓ بهره برداری بی‌رویه از طبیعت برای تولید کالای بیشتر بعد از انقلاب صنعتی آغاز شد و کشورهای قدرتمند با رواج مصرف موجب تخریب محیط زیست می‌شوند.
- ✓ افزایش تولید و فعالیت‌های اقتصادی اگر به محیط زیست صدمه بزند مجاز نیست.
- ✓ بهره‌وری سبز یعنی استفاده از ابزارها روش‌ها و فناوری‌های مختلف در تمام مراحل تولید توزیع و مصرف به گونه‌ای که تاثیرات منفی آنها کمترین آسیب را به محیط زیست وارد کند.
- ✓ اقتصاد مقاومتی اصطلاحی که آیت الله خامنه‌ای برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی مطرح کرد.

✓ ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی :

۱- داشتن کمترین اتلاف هزینه در شرایط سخت

۲- حمایت از تولید ملی

۳- پرهیز از اسراف

۴- حداکثر استفاده از منابع و امکانات

✓ محور اصلی اقتصاد مقاومتی بهره‌وری است.

✓ وظایف سازمان ملی بهره‌وری ایران ۱- وضعیت بهره‌وری ۲- چگونگی راه‌های افزایش آن در

بخش‌های مختلف اقتصادی با مطالعه سیاست و نظارت